

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/181/2022
Identifikačné číslo spisu: 1117201473
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:1117201473.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. Q., narodeného Y. E., zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Pezinok, Malacká cesta 5680/2B, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy 5.000 eur s prísl., pôvodne vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 10C/4/2017, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2022 sp. zn. 5Co/46/2022, sp. zn. 5Co/53/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. júna 2021 č. k. 10C/4/2017-160 žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol (výrok I.) a žalovanej nepriznal vo vzťahu k žalobcovi nárok na náhradu trov konania (výrok II.).

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca odvolanie po uplynutí lehoty na podanie odvolania, v závere ktorého žiadal o odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania. Svoju žiadosť o odpustenie zmeškania lehoty žalobca zdôvodnil tou skutočnosťou, že rozsudok súdu prvej inštancie prevzala dňa 28. júla 2021 na pošte manželka žalobcu z dôvodu, že žalobca sa v období od 17. júla 2021 do 22. augusta 2021 mal nachádzať v zahraničí a žalobca pre tento pobyt v zahraničí nemohol aplikovať zákonnú 15-dňovú lehotu na podanie kvalifikovaného odvolania a jeho podpísania vlastnoručným podpisom voči, podľa žalobcu, arbitrárnemu rozsudku okresného súdu. Na preukázanie svojich tvrdení žalobca k odvolaniu priložil palubné lístky leteckej spoločnosti Ryanair, z ktorých vyplýva, že dňa 17. júla 2021 žalobca odletel z Bratislavy do Burgasu a dňa 21. augusta 2021 odletel z Burgasu do Bratislavy.

3. Súd prvej inštancie uznesením zo 16. februára 2022 č. k. 10C/4/2017-209 návrh žalobcu na odpustenie zmeškanej lehoty na podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie zamietol. Dospel k záveru, že žalobca vo svojom návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti

rozsudku súdu prvej inštancie nepreukázal také dôvody, ktoré by ospravedlnili jeho zmeškanie lehoty na podanie odvolania proti predmetnému rozsudku. V zmysle § 122 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) tak nebola splnená jedna zo zákonných podmienok, a to existencia ospravedlniteľného dôvodu.

3.1. V odôvodnení uznesenia súd prvej inštancie uviedol, že z dikcie zákonného ustanovenia § 122 CSP vyplýva, že súd odpustí zmeškanie lehoty strane sporu, len ak sú kumulatívne splnené všetky zákonné podmienky, a to, že návrh podal subjekt, ktorému patrila lehota, a ktorý ju zmeškal, ide o dôvod, ktorý je ospravedlniteľný a je preukázané, že práve tento dôvod bol príčinou vylúčenia z procesného úkonu, ktorý strana zmeškala, návrh na odpustenie zmeškania lehoty je potrebné podať do pätnástich dní po odpadnutí prekážky, pre ktorú nemohol byť úkon vykonaný a k návrhu je potrebné pripojiť aj zmeškaný procesný úkon. Odkázal na odbornú spisbu, v zmysle ktorej ospravedlniteľným dôvodom môže byť náhle ochorenie, prípadne nepredvídaná pracovná cesta, avšak ospravedlniteľným dôvodom nebude dovolenka (pozri Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 434). Súd prvej inštancie pobyt žalobcu v zahraničí odo dňa 17. júla 2021 až 22. augusta 2021 nepovažoval za ospravedlniteľný dôvod na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie, nakoľko mal doručenie predmetného rozsudku dňa 28. júla 2021 za riadne preukázané doručenkou. Súd prvej inštancie uviedol, že rozsudok doručoval žalobcovi podľa § 31a zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) (ďalej len „zákon o e-Governmente“), t. j. do elektronickej schránky adresáta - žalobcu. Nakoľko však žalobca nemal elektronicкую schránku aktívnu, písomnosť súdu mu bola doručovaná listinne prostredníctvom poštového podniku a z informácií o doručovaní listinného rovnopisu (č. l. 174 spisu - pozn. dovoľacieho súdu) mal súd za preukázané, že zásielka bola žalobcovi dňa 28. júla 2021 listinne doručená. Poukázal, že žalobca nenamieta, že zásielka súdu bola nesprávne vydaná jeho manželke a súd prvej inštancie nemal ani preukázané, že poštový podnik nemohol zásielku súdu určenú žalobcovi doručiť odovzdaním manželke žalobcu, nakoľko táto musela mať žalobcom udelené splnomocnenie na preberanie zásielok so službou „do vlastných rúk“, inak by poštový podnik zásielku súdu určenú žalobcovi jeho manželke nebol odovzdal. Vzhľadom na to, že osobou, ktorej bola zásielka súdu doručená, je manželka žalobcu, bolo jej povinnosťou vzhľadom na dnešné technické možnosti informovať žalobcu o zásielke súdu, aj keď sa žalobca nachádzal v zahraničí. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že žalobca bol dňa 14. júna 2021 osobne prítomný na pojednávaní, na ktorom bol predmetný rozsudok vyhlásený, a teda si bol vedomý, že mu rozsudok bude aj doručovaný.

3.2. Súd prvej inštancie v poučení odkázal na skutočnosť, že proti uzneseniu, ktorým sa rozhodlo o žiadosti na odpustenie zmeškania lehoty, nie je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 CSP).

4. Žalobca podal voči uzneseniu súdu prvej inštancie odvolanie, v ktorom žiadal uznesenie súdu prvej inštancie zo 16. februára 2022 č. k. 10C/4/2017-209 zrušiť a žalobcovi z dôvodov hodných osobitného zreteľa (ktoré dôvody žalobca opieral o špekulatívne doručovanie rozsudku bez doručenky do vlastných rúk) odpustiť zmeškanie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie.

5. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 26. apríla 2022 č. k. 5Co/46/2022-219 a sp. zn. 5Co/53/2022 odvolanie žalobcu proti rozsudku súdu prvej inštancie zo 14. júna 2021 č. k. 10C/4/2017-160 odmietol (výrok I.), odvolanie žalobcu proti uzneseniu súdu prvej inštancie zo 16. februára 2022 č. k. 10C/4/2017-209 odmietol (výrok II.) a žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov odvoľacieho konania (výrok III).

5.1. V odôvodnení uznesenia odvolací súd uviedol, že rozsudok bol žalobcovi doručený 28. júla 2021, zákonná lehota na včasné podanie odvolania v zmysle § 121 ods. 2 CSP žalobcovi uplynula dňom 12. augusta 2021 (štvrtok, pracovný deň), odvolanie bolo žalobcom podané na súde prvej inštancie 5. septembra 2021, spolu s návrhom na odpustenie zmeškania lehoty na jeho podanie. Ďalej uviedol, že súd prvej inštancie uznesením zo 16. februára 2022 č. k. 10C/4/2017-209 návrh žalobcu na odpustenie

zmeškania lehoty zamietol, uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňom 14. marca 2022. Odvolací súd tak skonštatoval, že odvolanie žalobcu bolo podané po uplynutí lehoty na podanie odvolania, preto ho ako oneskorene podané odmietol (§ 386 písm. a) CSP).

5.2. K odvolaniu žalobcu proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým bol zamietnutý návrh žalobcu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti rozsudku súdu prvej inštancie, odvolací súd uviedol, že preskúmal i toto rozhodnutie súdu prvej inštancie, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 380 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu proti tomuto uzneseniu nie je prípustné (§ 355 ods. 2 CSP v spojení s § 357 CSP), preto odvolanie žalobcu odmietol (§ 386 písm. c) CSP).

6. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP, v ktorom namietal svojvoľnosť, nezákonnosť, protiústavnosť, arbitrárnosť a tendenčné odôvodnenie nie vecne správneho odmietajúceho uznesenia odvolacieho súdu. Dovolateľ namietal, že odvolací súd odmietol jeho dôvodné a zmysuplné odvolanie voči, podľa dovolateľa, arbitrárnemu rozsudku súdu prvej inštancie a odmietol jeho odvolanie voči uzneseniu súdu prvej inštancie zo 16. februára 2022 č. k. 10C/4/2017-209, hoc pre odmietnutie odvolania voči obom rozhodnutiam nemali byť splnené podmienky. Odvolací súd sa v tejto súvislosti mal dopustiť ohýbania práva a podľa dovolateľa porušil jeho právo na spravodlivé súdne konanie a právo na prístup k súdu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ako aj čl. 46 ods. 1, ods. 3, ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) v spojení s čl. 36 ods. 1, ods. 3 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „Listina“), čl. 2, čl. 3, čl. 5, čl. 8 ods. 1 a ods. 2 Dohovoru. Dovolateľ ďalej namietal, že odvolací súd mal porušiť princíp právnej istoty podľa čl. 2 ods. 2 CSP a nekonal podľa § 380 ods. 2 CSP, keď sa dôsledne nevysporiadal s tým, či žalobcovi postupom a rozhodnutím súdu prvej inštancie nebola odňatá možnosť riadne konať pred súdom. Poukázal, že vykonaným šetrením po doručení uznesenia odvolacieho súdu (3. júna 2022) malo byť spoľahlivo ustálené, že rozsudok súdu prvej inštancie bol poštovým doručovateľom vadne doručený manželke žalobcu dňa 28. júla 2021 (t. j. v čase, keď sa dovolateľ mal nachádzať na liečebnom pobyte pri mori po opakovaných troch operáciách srdca), a to z dôvodu pochybenia poštového doručovateľa (Pošty E.), u ktorej mal žalobca na podklade žiadosti č. XXXXXX-XX-XXXX zo 16. júla 2021 10:59:06 hod. zriadenú službu predĺženie odbernej lehoty na zásielkach uložených na pošte s platnosťou služby od 16. júla 2021 do 23. augusta 2021. Dovolateľ poukazuje, že Slovenská pošta a. s. pochybila, keď zásielku vadne vydala dňa 28. júla 2021 manželke dovolateľa, pretože manželka nie je účastníčkou predmetného konania. Dovolateľ o doručení rozsudku súdu prvej inštancie nadobudol vedomosť až 23. augusta 2021, t. j. po návrate zo zahraničia a uvádza, že týmto dňom mu aj začala plynúť lehota na podanie odvolania a poukazuje, že ak odvolanie podal osobne na súde prvej inštancie 6. septembra 2021, tak ho podal riadne a včas. Žalobca nemôže byť ukrátený na lehote podania odvolania, o to viac vinou poštového doručovateľa. Dovolateľ namietal, že postupom a rozhodnutiami súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť riadne konať pred súdom o svojom uplatnenom nároku. Poukazuje, že rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nie sú riadne a presvedčivo odôvodnené v súlade s požiadavkou Európskeho súdu pre ľudské práva na konzistentné odôvodnenie rozhodnutia. Na podklade uvedeného dovolateľ žiada, aby dovolací súd zrušil arbitrárne uznesenie odvolacieho súdu vo všetkých troch výrokoch (t. j. aby ho zrušil v celosti) a dovolateľovi priznal trovy dovolacieho konania a trovy právneho zastúpenia v dovolacom konaní.

7. K dovolaniu žalobcu sa žalovaná nevyjadřila.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“ alebo ako „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP), a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie v časti nie je prípustné a v časti je prípustné, ale nie je dôvodné.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

10. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že dovolateľ v rámci svojho dovolania poukázal na § 420 písm. f) CSP. Namietal nesprávnosť procesného postupu a nedostatočné odôvodnenie (nepreskúmateľnosť) napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

13. Pod pojmom procesný postup sa rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol spor), znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, či 6Cdo/90/2012). Súčasťou rozhodovacej praxe najvyššieho súdu ešte pred účinnosťou CSP bol tiež záver, podľa ktorého o znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka občianskoprávneho konania ide tiež v prípade postupu súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietne zaoberať meritom veci (odmietne podanie alebo konanie zastaví, resp. odvolací súd odmietne odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané (viď napríklad R 23/1994 a R 4/2003, prípadne rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/41/2000, 2Cdo/119/2004, 3Cdo/108/2004, 3Cdo/231/2008, 4Cdo/20/2001, 5Cdo/434/2012, 6Cdo/107/2012, 7Cdo/142/2013 alebo 3Cdo/98/2015).

14. Vo vzťahu k námietke dovolateľa týkajúcej sa nesprávneho procesného postupu spočívajúceho v tom, že odvolací súd odmietol odvolanie žalobcu voči uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na odpustenie zmeškania lehoty, dovolací súd uvádza, že odvolací súd správne konštatoval, že odvolanie žalobcu proti tomuto uzneseniu nie je prípustné a správne pritom poukázal na ustanovenie § 355 ods. 2 CSP v spojení s § 357 CSP. Dovolací súd nad rámec uvedeného uvádza, že CSP v zásade odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie ako forme rozhodnutia nepripúšťa, pričom odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné len v taxatívne vymedzených prípadoch enumerovaných v ustanovení § 357 písm. a) až o) CSP. Uznesenie o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty sa v tomto výpočte nenachádza. Odvolací súd tak nemal inú možnosť, než odvolanie proti tomuto uzneseniu odmietnuť, pretože odvolanie smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je odvolanie prípustné (§ 386 písm. c) CSP). Uvedeným v súlade s o zákonom procesným postupom odvolacieho súdu preto nemohlo dôjsť k zásahu do práva na spravodlivý súdny proces, ktorý by mal za následok vadu

namietanú dovolateľom.

14.1. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie, pokiaľ smerovalo proti výroku II. napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, je neprípustné a je potrebné ho odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP.

15. Vo vzťahu k námietke dovolateľa týkajúcej sa nesprávneho procesného postupu spočívajúceho v tom, že odvolací súd odmietol odvolanie žalobcu voči rozsudku súdu prvej inštancie z dôvodu, že bolo podané oneskorene (§ 386 písm. a) CSP), hoc na to podľa dovolateľa neboli splnené podmienky, dovolací súd sústredil svoju pozornosť na obsah súdneho spisu a argumentáciu dovolateľa vzťahujúcu sa k včasnosti ním podaného odvolania.

16. Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

16.1. Podľa § 362 ods. 2 CSP odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde.

16.2. Podľa § 362 ods. 3 CSP odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo podané po uplynutí lehoty podľa odseku 1 preto, že odvolateľ sa spravoval nesprávnym poučením súdu o lehote na podanie odvolania. Ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o lehote na podanie odvolania alebo ak obsahuje nesprávne poučenie o tom, že odvolanie nie je prípustné, možno podať odvolanie do troch mesiacov od doručenia rozhodnutia.

16.3. Podľa § 362 ods. 4 CSP odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo podané na nepríslušnom súde preto, že odvolateľ sa spravoval nesprávnym poučením o súde príslušnom na podanie odvolania. To platí aj vtedy, ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o súde príslušnom na podanie odvolania.

17. Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že rozsudok súdu prvej inštancie bol dovolateľovi doručený listinne 28. júla 2021 (pozri informácia o doručovaní založená na č. l. 174 spisu). Zákonná lehota na podanie odvolania začala dovolateľovi plynúť 29. júla 2021, t. j. v deň nasledujúci po dni doručenia predmetného rozsudku, pričom posledným dňom zákonnej 15-dňovej lehoty na včasné podanie odvolania bol 12. august 2021 (štvrtok, pracovný deň). Z obsahu spisu dovolaciemu súdu vyplynulo, že žalobca podal odvolanie 6. septembra 2021 (pozri č. l. 176 spisu), teda odvolanie bolo podané nesporne oneskorene.

18. Pokiaľ dovolateľ namietal vadné doručovanie, resp. tvrdil, že rozsudok súdu prvej inštancie bol poštovým doručovateľom vadne doručený jeho manželke, dovolací súd pripomína, že každý je povinný predložiť dôkazy na preukázanie tvrdení, ktoré jeho právo navodzujú. Dôkazné bremeno ohľadom určitých skutočností leží na tej strane sporu, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky (pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/108/2011, aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, ďalej len „ústavný súd“, sp. zn. II. ÚS 38/2015, II. ÚS 400/09, IV. ÚS 35/2012, II. ÚS 70/2021). Ide o základné pravidlo vzťahu povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti (povinnosť navrhnúť dôkazy na preukázanie tvrdení), a pokiaľ navrhnuté dôkazy preukážu tvrdené skutočnosti, možno prijať záver, že strana uniesla dôkazné bremeno týkajúce sa tvrdenia, ktoré jej právo navodzujú. Ak teda dovolateľ tvrdil, že doručovanie rozsudku súdu prvej inštancie bolo vykonané vadne, bolo jeho povinnosťou, aby na ten účel predložil relevantné ďalšie konkrétne tvrdenia a dôkazy, ktorými by svoje tvrdenie preukázal.

18.1. Ak by sudy pripustili záver, že dovolateľ povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť nemá a dôkazné bremeno nemusí uniesť, mohlo by dôjsť k narušeniu rovnosti strán. Takisto, ak by sudy pripustili záver, že dovolateľ povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť nemá a táto je na súde, potom akékoľvek spochybnenie prevzatia zásielky adresátom by uložilo neprimerané bremeno na sudy zisťovať a

dokazovať okolnosti doručenia, vytvoril by sa priestor pre šikanózne spochybňovanie doručenia stranami, čím by mohlo dôjsť k neprimeranému preťaženiu súdneho systému a prietahom v konaní. Pre tento záver však nie je žiadna opora v zákone, a to ani pri snahe vykladať relevantné právne predpisy teleologicky. Preto sa aj v tomto smere plne aplikujú pravidlá o povinnosti tvrdenia, dôkaznej povinnosti a dôkaznom bremene (pozri rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 70/2021).

18.2. Pokiaľ argumentácia dovolateľa smerovala k absencii doručky o doručení rozsudku súdu prvej inštancie dovolateľovi (aj keď táto skutočnosť zo súdneho spisu nevyplýva, ale naopak podľa č. I. 174 vyplýva doručenie rozsudku súdu prvej inštancie dovolateľovi), dovolací súd uvádza, že súd doručuje písomnosť na pojednávaní alebo pri inom úkone súdu; tým nie je dotknutá povinnosť súdu doručovať písomnosť do elektronickej schránky podľa osobitného predpisu (§ 105 ods. 1 CSP). Ak nemožno doručiť písomnosť podľa odseku 1 a ak nejde o doručenie písomnosti do vlastných rúk, súd na žiadosť strany doručí písomnosť na elektronicкую adresu. Písomnosť súdu sa považuje za doručenu po troch dňoch od jej odoslania, aj keď ju adresát neprečítal (§ 105 ods. 2 CSP). Ak nemožno doručiť písomnosť podľa odsekov 1 a 2, súd doručuje prostredníctvom doručujúceho orgánu (§ 105 ods. 3 CSP). Z uvedeného je zrejmé, že doručovanie do elektronickej schránky podľa zákona o e-Governmente prichádza do úvahy nie ako prvý, ale až následný spôsob doručovania, keď nie je možné doručiť písomnosť na pojednávaní alebo pri inom úkone.

18.2.1. Zo zákona o e-Governmente (§ 31a) vyplýva, že súdy sú povinné pri doručovaní písomností využívať tzv. hybridné doručovanie (centrálne úradné doručovanie). Súd potom ako vyhotoví písomnosť v elektronickej podobe, musí písomnosť v elektronickej podobe doručiť správcovi modulu elektronickeho doručovania. Následne správca zistí, či má adresát písomnosti aktivovanú elektronicкую schránku. Ak má adresát písomnosti aktivovanú elektronicкую schránku, správca bezodkladne zabezpečí doručenie písomnosti do elektronickej schránky adresáta. Pokiaľ adresát nemá aktivovanú elektronicкую schránku, správca zabezpečí vyhotovenie listinného rovnopisu (t. j. vytlačenie písomnosti) a doručenie písomnosti adresátovi v listinnej podobe prostredníctvom poštového poriadku.

18.2.2. Vychádzajúc z obsahu spisu súd prvej inštancie pri doručovaní predmetného rozsudku postupoval podľa § 31a zákona o e-Governmente a v súlade s § 31a ods. 1 zákona o e-Governmente doručoval rozsudok žalobcovi primárne do elektronickej schránky. Nakoľko však žalobca elektronicкую schránku nemal aktivovanú, rozsudok sa doručoval postupom podľa § 31a ods. 1 a nasl. zákona o e-Governmente. V zmysle § 31a ods. 6 zákona o e-Governmente v znení účinnom k 28. júlu 2021 ak ide o doručovanie podľa odseku 1, poštový podnik potvrdzuje doručenie formou informácie o výsledku doručenia. Informáciu o výsledku doručenia, potvrdzujúcu moment doručenia, alebo dôvody nedoručenia zasiela správca modulu elektronickeho doručovania bezodkladne do elektronickej schránky orgánu verejnej moci, a to v štruktúrovanej forme. Informácia o výsledku doručenia musí obsahovať jednoznačnú identifikáciu elektronickeho úradného dokumentu, ktorý bol vo forme listinného rovnopisu doručovaný.

18.3. Dovolací súd k vyššie uvedenému uvádza, že informácia o výsledku doručenia sa nachádza v súdnom spise na č. I. 174, pričom z tejto jednoznačne vyplýva, že sa doručoval rozsudok sp. zn. 10C/4/2017 adresátovi F. Q., na adresu E., Slovenská republika, ktorý bol dňa 28. júla 2021 adresátovi listinne doručený. Informácia o výsledku doručenia v prípade doručovania podľa zákona o e-Governmente nahrádza klasickú doručku a prezumuje pravdivosť postupu v ňom uvedenom. Ak strana správnosť (pravdivosť) tejto informácie popiera, musí navrhnuť dôkaz, ktorý preukáže, že obsah listiny nezodpovedá skutočnosti, resp. je nepravdivý. Predpokladom vyvrátenia prezumpcie správnosti je teda podanie takého dôkazu, na základe ktorého, a hodnotením ktorého súd dospeje k záveru, že je prakticky vylúčené, aby nastali skutočnosti alebo prebehli skutkové deje, ktoré vyplývajú z obsahu verejnej listiny. Nestačí teda iba spochybnenie skutkových údajov obsiahnutých v listine, ale musí byť podaný jednoznačný plný dôkaz o tom, že tieto údaje nezodpovedajú skutočnosti a sú teda nepravdivé (Števíček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, s. 405).

18.4. Pokiaľ dovolateľ namieta, že rozsudok súdu prvej inštancie bol dňa 28. júla 2021 vadne doručený manželke žalobcu v dôsledku pochybenia poštového doručovateľa, keď žalobca mal na podklade žiadosti zo 16. júla 2021 zriadenú službu predĺženie odbernej lehoty na zásielkach uložených na pošte s platnosťou do 23. augusta 2021, dovolací súd uvádza, že podľa poštových podmienok (Úradná zásielka, vnútroštátny styk) účinných od 3. júla 2021, s ktorými sa žalobca ako žiadateľ o poskytnutie služby oboznámil (pozri č. I. 226 spisu a tam založená „žiadosť o poskytnutie služby“ zo 16. júla 2021), je úradná zásielka korešpondencia určená do vlastných rúk účastníkom konaní pred orgánmi verejnej moci, s dokladom pre odosielateľa o jej podaní (doporučene) a s dokladom o jej dodaní adresátovi. Za úradnú zásielku sa považuje aj zásielka obsahujúca listinný rovnopis elektronického úradného dokumentu vyhotovená podľa § 31a ods. 1 zákona o e-Governmente, ktorej podávateľom je správca modulu elektronického doručovania podľa tohto zákona. Podľa poštových podmienok (bod 6.7.2. in fine) predĺženie odbernej lehoty nezabezpečí poštový podnik medziiným aj pri úradných zásielkach. Rozsudok súdu prvej inštancie je nepochybne úradnou zásielkou.

18.5. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd nemohol akceptovať námietku dovolateľa, že rozsudok súdu prvej inštancie bol vadne doručovaný a podanie odvolania dovolateľom bolo včasné. Uvedená dovolacia námietka nemá oporu v súdnom spise, z ktorého nevyplýva nesprávny procesný postup odvolacieho súdu (ani súdu prvej inštancie) a nepochybne vyplýva, že odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo dovolateľom podané oneskorene. Dovolací súd tak po preskúmaní postupu súdov nižšej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu dovolaním napadnutého uznesenia o odmietnutí žalobcom podaného odvolania z dôvodu, že bolo podané oneskorene (§ 386 písm. a) CSP), dospel k záveru, že nedošlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto aj v tejto časti je dovolanie dovolateľa neprípustné a je potrebné ho odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP.

19. Dovolateľ ďalej vadu zmätočnosti konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP opieral o námietku, že rozhodnutie odvolacieho súdu, aj súdu prvej inštancie, nie sú riadne a presvedčivo odôvodnené (nepreskúmateľnosť rozhodnutia).

19.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi túto procesnú vadu sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

20. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) uvádza, že súdy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že súdy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

21. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutočnej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplývajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť

konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

22. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESĽP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

23. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

24. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

25. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Dovolací súd po preskúmaní uznesenia odvolacieho súdu a uznesenia súdu prvej inštancie (konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť uznesenia odvolacieho súdu s potvrdzujúcim uznesením vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu - m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) dospel k záveru, že ich odôvodnenia nevybočujú z limitov spravodlivého procesu, sú logické a primerané. Obidva sudy svoje právne názory odôvodnili úvahami, ktoré sú zrozumiteľné, konzistentné a spätne preskúmateľné. Uznesenie súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 236 ods. 2 CSP, uznesenie odvolacieho súdu obsahuje náležitosti odôvodnenia dané v § 393 ods. 2 CSP a ani jeden nemožno považovať za neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenia uznesení zodpovedajú základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj ich všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Argumentácia súdov je koherentná a ich rozhodnutia sú konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v nich zvolené aj závery, ku ktorým na ich základe sudy dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Odôvodnenie uznesenia súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na zmeškanie lehoty na podanie odvolania v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozhodnutia/uznesenia odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd vzhľadom na uvedené má za to, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil. Dovolateľ v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v konaní pred súdmi nižších inštancií.

26. Napokon dovolací súd uvádza, že dovolateľ v rámci uplatnenia prípustnosti dovolania podľa

ustanovenia § 420 písm. f) CSP napadol aj výrok III. rozhodnutia odvolacieho súdu týkajúci sa trov odvolacieho konania, ktorým odvolací súd žalovanej nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. K čomu dovolací súd môže len konštatovať, že dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v uvedenom výroku III. nevyznel v neprospech dovolateľa, teda nedošlo ním k žiadnemu zásahu do jeho subjektívnych práv (dovolateľovi nebola uložená žiadna povinnosť, resp. žiadne plnenie alebo obmedzenie), preto v zmysle ustanovenia § 424 CSP dovolateľ (žalobca) nie je osobou oprávnenou podať proti výroku III. rozhodnutia odvolacieho súdu dovolanie. Preto dovolací súd dovolanie žalobcu proti výroku III. rozhodnutia odvolacieho súdu ako podané neoprávnenou osobou podľa ustanovenia § 447 písm. b) CSP odmietol.

27. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že dovolanie žalobcu v časti smerujúcej proti výroku II. napadnutého uznesenia odvolacieho súdu je neprípustné v zmysle § 447 písm. c) CSP, v časti smerujúcej proti výroku III. napadnutého uznesenia odvolacieho súdu je neprípustné v zmysle § 447 písm. b) CSP a v ostatnej časti namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

28. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP), avšak v danej veci dodáva, že v dovolacom konaní žalovanej vznikol zásadne nárok na náhradu trov dovolacieho konania v zmysle § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP s tým, že o výške náhrady trov konania v zmysle § 262 ods. 2 CSP by mal rozhodnúť súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

28.1. Z obsahu spisu ale vyplýva, že v danom prípade bola žalovaná v dovolacom konaní pasívna, nevykonala žiaden procesný úkon, náhradu trov konania si neuplatnila a podľa obsahu spisu jej ani žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli.

28.2. Podľa R 72/2018 ak podľa obsahu spisu strane v konaní žiadne trovy nevznikli, je v súlade s čl. 17 základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonómiu, rozhodnúť priamo tak, že sa jej náhrada trov konania nepriznáva.

28.3. Na základe uvedeného v súlade so svojou judikatúrou dovolací súd rozhodol o trovách konania tak, že žalovanej nárok na ich náhradu nepriznal (R 72/2018).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.